

JUANTXO-TXIKI ETA BERE SOIÑA (2)

Juantxo-txiki ezagutu nai dogu eta Juantxo-txikik bat-batean agertzen dauskuna auxe da: azalez batutako soiña. Azurrez, aragiz, kirioz osotutako gorputza.

Gorputz ori, ordea, ez da aragi illa, bizia baiño. Soin ori bizirik dago. Aragitik alde ba-dau soin orrek beste zeren bat, nunbaitekoa, gorpua lurrezkoa izanik.

Soiñaren lenengo lana aztea da, zugaitzen antzera, ezkurretik sortutako aritza azten dan lez. Eta, gure aritza egunen batean zugaitz lerden eta sendo izango bada, azitze au kontuan artzekoa izango dogu.

Juantxo-txiki Don Juan Lerden izango bada, egunero bere azi-bear orreri arretaz begiratuko dautsogu.

Umetxo geienetan bide berdin Samarrak erabilli oi dauz gorputzaren azitze orrek, alde aundi barik. Azitzea bazuetan bizkorra izaten da; beste uneetan, berriz, geldoa eta lasaia. Bizkorrean eta lasaiago. Une bizkorrean irabazita-koa, une lasaian sendotu: orra gorputzaren joka-bidea.

Dana aztea ba'litz, soiña makaldu egingo litzake; baiña, lan bi orreek txandaka egiten ditu umearen gorputzak: luzatu eta gero sendotu.

Ori badakizue gurasoak. Orretan konturatzen zaree.

Gauzak orrela ba'dira, zer ondoren atera leike gertaera orreetatik?

Bat beintzat bai eta garrantzi aundikoa eta auxe da:

Umearen gorputza bizkorrean azten danean, orduan bere indar geienak lan orretarako bear dituala soin orrek.

Ortik ondoren au aterako dogu:

Une orreetan bestelako lanak (ikastolakoak esate baterako) ez dirala geiegizkoak izan bear. Geiegizkoak, soiñaren aurkakoak izango dira. Lana beti neurrian bear dau umeak; baiña, batez be, gorputza goraka doakionean.

Biarko zugaitzik ez gaur ondatu karga geiegiz.

Biarko giza-emakumeen gorputzik ez gaur ondatu lan geiegiz. Geroko gorputza sendoa eta osasuntsua izango ba'da, orain neurriak artu. Umearen gorputza arbola gazte baten antzekoa dozu: arbola gaztean oker txikia aundia gertatzen da gerorako; arbola aundian, barriz, oker txikia beti txiki izango da.

Ona ume-gorputzaren luzatze-txandak zelan joaten diran gitxi gora-beera:

Lenengo lau urteetan, bizkor eta arin.

Lau urteetatik zazpira bitartean, galdirago eta astiroago.

Zazpitik amarrera, barrero bizkorrean.

Amarretik amabi edo amairura, berriro lasaiago.

Andik aurrera, bizkor gorputza bere neurri osora elduko dan arte.

Zazpi urteetatik amarrera eta amabitik aurrerago, soiña neke-aldian dabil luzatu eta luzatu, azi eta azi. Aldi orreik dira, batez be, begien aurrean eukitekoak.

Gorputza bere etorkizuna antolatzen dabilenean, oso lanpeturik, orduan umea nagi eta indarrak gabe aurkitzen da. Alperra danik ez arpegira bota; naiko lanak ba-ditu bere barruan-eta. Nola nai dozu ikaskizunetan indartsu eta kementsu jokatzera, dituan indarrak bere gorputza azteko eta jasotzeko bear ba'ditu? Izan berarekin begirune apur bat.

Atomo-aro onetan umeari geiegi eskatzen dautsogu bai eskolan, bai etxean eta bai kalean. Irakasleak txarto ez gelditzearren; gurasoak euren seme-alabak besteena baiño gitxiago ez izatearren eta gizarteak arduragabekeriz, danon artean umetxoen osasuna ondatzen ari garala esango neuke. Guraso zuur, ez dagitzula arrokeriak begirik itsutu.